

Prima instanță: judecătoria Criuleni (jud. V. Ciuntu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, N. Craiu, N. Simciuc)

DECIZIE

08 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” împotriva deciziei din 11 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Angheliuc împotriva Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” cu privire la înlăturarea obstacolelor, obligarea recepționării taxelor de cotizare și a impozitului funciar și eliberării adevărâței pentru privatizarea terenului pomicol și repararea prejudiciului moral,

c o n s t a ț ă:

La data de 24 octombrie 2013, Natalia Angheliuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” prin care a solicitat inițial obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”, în persoana președintelui, de a înlătura obstacolele create la accesul la terenul pomicol nr. 179 și la gestionarea Cooperativei ca membru al acesteia și de a recepționa de la ea plățile restante și pe viitor taxa de cotizare și impozitul funciar; încasarea de la ea în beneficiul Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” a restanței la plata taxei de cotizare și a impozitului funciar în mărime de 2120 lei; obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” în persoana președintelui acesteia de a-i elibera adevărâța pentru privatizarea terenului pomicol; încasarea de la Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” a sumei de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei și a taxei de stat în sumă de 390 lei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că este membru al Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” din anul 1988, după decesul soțului ei și deține în posesie și folosință sectorul pomicol nr. 179.

A menționat că, prin hotărârea conducerii Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” din 23 martie 2008, a fost exclusă din rîndul membrilor Cooperativei, iar terenul pomicol cu nr. 179 a fost transmis lui Grigore Dediu.

A susținut că, prin decizia din 11 aprilie 2008 a Consiliului comunal Bălțata s-a admis privatizarea sectorului pomicol nr. 179 de către Grigore Dediu, iar prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 4253 din 28 mai 2008, lotul nr. 179 a fost privatizat de către ultimul.

A declarat că, nefiind de acord cu hotărârile nominalizate, le-a contestat în instanța de judecată, iar prin hotărârea din 13 aprilie 2010 a judecătoriei Criuleni s-a admis acțiunea și s-a anulat decizia din 11 aprilie 2008 a Consiliului comunal Bălțata privind admiterea privatizării sectorului pomicol nr. 179, s-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare nr. 4253 din 28 mai 2008 a lotului nr. 179, încheiat cu Grigore Dediu, s-a anulat hotărârea din 23 martie 2008 a Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” ce ține de excluderea sa din rîndul membrilor Cooperativei și s-a ridicat sechestrul aplicat asupra lotului pomicol nr. 179.

A indicat că, prin decizia din 23 noiembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou”, Consiliul comunal Bălțata, Primăria s. Bălțata, Oficiul Cadastral Teritorial Criuleni și Grigore Dediu și s-a casat integral hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin s-a respins acțiunea sa, însă prin decizia din 04 mai 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de ea, casată decizia instanței de apel și menținută hotărârea primei instanțe.

A afirmat că, în vederea executării hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de recurs, la 30 ianuarie 2012, prin decizia nr. 1.4, Consiliul local Bălțata a anulat decizia din 11 aprilie 2008 privind admiterea privatizării sectorului pomicol nr. 179 și a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare nr. 4253 din 28 mai 2008 a lotului nr. 179, încheiat cu Grigore Dediu.

A comunicat că la data de 05 februarie 2012, adunarea împuterniciților Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” a emis două hotărâri, după cum urmează: nr. 3.2 cu privire la executarea deciziei din 04 mai 2011 a Curții Supreme de Justiție, prin care a fost considerat că ea nu și-a pierdut calitatea de membru al Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”, cu toate drepturile și obligațiile, ce-i revin conform statutului și nr. 3.3, prin care s-a dispus ca conducerea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” să examineze oportunitatea aflării sale în rîndurile membrilor Cooperativei și să prezinte decizia pentru aprobarea adunării generale.

A precizat că la data de 18 martie 2012, conform procesului-verbal nr. 2c/2012, cîrmuirea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” a hotărît, în baza pct. pct. 2.5 și 2.6 ale Statutului Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”, a exclus-o repetat din rîndurile membrilor Cooperativei pentru neachitarea cotizațiilor și nefolosirea lotului nr. 179 pentru creșterea producției agricole din anul 2005.

Reclamanta a invocat că, prin decizia Consiliului local Bălțata nr. 12.8 din 21 septembrie 2012, la cererea sa, a fost anulată hotărârea cîrmuirii Cooperativei din 18 martie 2012 privind excluderea sa din rîndurile membrilor și a fost obligată Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” să primească de la ea restanța pe cotizații și impozite funciare. Însă, necătînd la aceasta, Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou”, în persoana președintelui acesteia, refuză să primească de la ea plata cotizațiilor de membru, plata impozitului funciar și nu-i permite accesul la terenul pomicol pentru folosință și posesiune, pentru a-l prelucra și gestiona, precum și refuză să elibereze certificatul pentru privatizarea terenului pomicol respectiv.

A comunicat că la data de 03 februarie 2013, s-a petrecut adunarea generală a Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”, la care s-a aprobat Raportul de activitate și hotărârile cîrmuirii Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” și s-a apreciat ca satisfăcătoare activitatea președintelui în perioada anilor 2009-2012.

A specificat că, a adresat președintelui Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” - Valerii Muntean cereri repetate cu cerințele menționate, ultima fiind înaintată la 14 septembrie 2013, însă toate au fost lăsate fără răspuns.

A afirmat că la data de 09 aprilie 2013, a depus o plîngere la Procuratura raionului Criuleni privind refuzul președintelui Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” - Valerii Muntean de a executa decizia Consiliului comunal Bălțata nr. 12.8 din 21 septembrie 2012, însă, ultimul categoric refuză primirea banilor pentru achitarea cotizațiilor și impozitelor funciare și eliberarea certificatului de privatizare, precum și interzice accesul la lotul său pomicol.

La data de 14 februarie 2014, Natalia Angheliuc, prin intermediul avocatului Grigorii Placinta, a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, solicitînd anularea hotărîrii din 03 februarie 2013 a adunării generale a Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”, a procesului-verbal nr. AG1/2013, a hotărîrii din 18 martie 2012 a cîrmuirii Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” și a procesului-verbal nr. 2C/2012 ca fiind ilegale și neîntemeiate, încasarea de la Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” a sumei de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărîrea din 24 septembrie 2014 a Judecătoriei Criuleni s-a admis acțiunea parțial și s-a obligat Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” și administratorul acesteia - Valerii Muntean să înlătore obstacolele create în accesul Nataliei Angheliuc la terenul pomicol nr. 179 și accesul la gestionarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” ca membru al acesteia; s-a obligat Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” și administratorul acesteia să recepționeze de la Natalia Angheliuc plățile restante și pe viitor privind taxa de cotizare și impozitul funciar; s-a încasat de la Natalia Angheliuc în beneficiul Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” restanța la plata cotizației și impozitului funciar în sumă de 2120 lei; s-a anulat hotărîrea din 03 februarie 2013 a adunării generale a Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” privind abrogarea raportului de activitate și hotărârile cîrmuirii Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”, cît și aprecierea activității președintelui cîrmuirii pe perioada anilor 2009- 2012 în partea excluderii Nataliei Angheliuc din membrii acestei întovărășiri pomicole; s-au încasat din contul Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” în beneficiul Nataliei Angheliuc cheltuielile de judecată privind achitarea taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 390 lei; cheltuielile privind acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 lei; în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 26 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” și a fost menținută hotărîrea din 24 septembrie 2014 a Judecătoriei Criuleni.

Prin încheierea din 09 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat inadmisibil recursul declarat de către Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou”.

La data de 21 septembrie 2015, Natalia Angheliuc a depus cerere cu privire la emiterea unei hotărîri suplimentare, invocînd că prima instanță nu s-a pronunțat asupra pretenției cu privire la obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” de a-i

elibera adeverința pentru privatizarea terenului pomicol cu nr. 179, aflat în Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” din com. Bălțata, r-nul Criuleni.

Prin hotărîrea suplimentară din 20 octombrie 2015 a Judecătoriei Criuleni s-a admis cererea depusă de către Natalia Angheliuc cu privire la emiterea unei hotărîri suplimentare și a fost obligată Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” să elibereze Nataliei Angheliuc adeverința pentru privatizarea terenului pomicol cu nr. 179, aflat în Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” din com. Bălțata, r-nul Criuleni.

Prin decizia din 11 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” și menținută hotărîrea suplimentară din 20 octombrie 2015 a Judecătoriei Criuleni.

La data de 30 martie 2016, Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” a declarat recurs împotriva deciziei din 11 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acesteia, cu remiterea pricinii la rejudicare.

În susținerea recursului s-a invocat că nu este de accord cu decizia adoptată, deoarece hotărîrea suplimentară a primei instanțe din 20 octombrie 2015 a fost adoptată și pronunțată în mod unilateral fără participarea Nataliei Angheliuc în cadrul ședinței de judecată, în condițiile cînd această hotărîre în esența sa nu completează, ci de fapt înlocuiește hotărîrea inițială în cauza examinată. În opinia sa, această hotărîre nu este una suplimentară, iar problemele abordate în ea trebuie să fie examinate cu respectarea egalității în drepturi a părților. Astfel, au fost încălcate grav drepturile Cooperativei pomicole.

Remarcă că, de asemenea s-a adresat în instanța de judecată cu o cerință suplimentară, însă, nu a fost soluționată, fapt ce crează împiedimente la soluționarea cauzei și tergiversează nejustificat procesul de judecată, care durează deja mai mult de 8 ani.

Declară că, instanța de apel examinînd incorect cererea de apel, a aprobat hotărîrea suplimentară a primei instanțe din 20 octombrie 2015, fără a da un răspuns la neclaritățile esențiale și la erorile de judecată și fără a analiza dovezile prezentate la 11 februarie 2016 despre imposibilitatea executării hotărîrii din 20 octombrie 2015. Prin aceasta, în opinia sa, se încălcă drepturile constituționale și se tergiversează fără nici un temei procesul, ceea ce poate duce, de fapt, la comiterea unei abateri penale, deoarece Cooperativa pomicolă nu este în drept să elibereze adeverințe, certificate sau alte documente similare pentru privatizare din motiv că nu are statut de instituție de stat și nu este proprietar al terenurilor de pămînt.

Specifică că, în principiu ar fi de acord să dispună de dreptul legitim de a proceda conform hotărîrii, însă Natalia Angheliuc niciodată nu a depus cerere pentru a deveni membru al Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”; nu a fost membru și nu a dovedit legal prin careva acte drepturile sale asupra lotului pe care ar vrea să-l privatizeze.

Indică că, nici o instanță de judecată nu a clarificat cine este Natalia Angheliuc și ce legătură are cu acest lot.

Reiterează că, Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” nu este o instituție de stat și nu este în drept să elibereze adeverințe de privatizare a pămîntului care se află în arendă și aparține comunei Bălțata. Nu poate primi nici cotizații de la o persoană care nu este membru al Cooperativei.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la data de 11 februarie 2016, iar Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” a declarat recurs la data de 30 martie 2016, ceea ce denotă că recursul este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 25 mai 2016 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” și va casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească, pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, **legea aplicabilă soluționării pricinii** și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

În conformitate cu dispozițiile art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Or, în conformitate cu art. 373 alin. (1)-(4) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor

de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărîrii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărîrii în întregul ei.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel adoptînd soluția pe caz, expunîndu-se asupra temeiniciei pretenției privind obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” să elibereze Nataliei Angheliuc adeverința pentru privatizarea terenului pomicol cu nr. 179, aflat în Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” din com. Bălțața, r-nul Criuleni, a eludat aspectul ce ține de lipsa normei de drept material în hotărîrea suplimentară a primei instanțe. În condițiile cînd instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele pricinii, se impune concluzia de a fi casată decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare.

Din materialele pricinii rezultă că reclamanta Natalia Angheliuc s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” prin care a solicitat inițial obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”, în persoana președintelui, de a înlătura obstacolele create la accesul la terenul pomicol nr. 179 și la gestionarea Cooperativei ca membru al acesteia și de a recepționa de la ea plățile restante și pe viitor taxa de cotizare și impozitul funciar; încasarea de la ea în beneficiul Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” a restanței la plata taxei de cotizare și a impozitului funciar în mărime de 2120 lei; obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” în persoana președintelui acesteia de a-i elibera adeverința pentru privatizarea terenului pomicol; încasarea de la Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” a sumei de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei și a taxei de stat în sumă de 390 lei (Vol.I, f.d.5-9).

La data de 14 februarie 2014, Natalia Angheliuc, prin intermediul avocatului Grigorii Placinta, a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, solicitînd anularea hotărîrii din 03 februarie 2013 a adunării generale a Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”, a procesului-verbal nr.AG1/2013, a hotărîrii din 18 martie 2012 a cîrmuirii Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” și a procesului-verbal nr. 2C/2012 ca fiind ilegale și neîntemeiate, încasarea de la Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” a sumei de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral (Vol. I, f.d.70-73).

Astfel, la adoptarea hotărîrii din 24 septembrie 2014, Judecătoria Criuleni a omis de a se expune asupra cerinței privind obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” să elibereze Nataliei Angheliuc adeverința pentru privatizarea terenului pomicol

cu nr. 179, aflat în Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” din com. Bălțata, r-nul Criuleni (Vol.I, f.d.125, 130-134).

Prin decizia din 26 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” și a fost menținută hotărârea din 24 septembrie 2014 a Judecătorei Criuleni (Vol.I, f.d.176-184).

Prin încheierea din 09 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat inadmisibil recursul declarat de către Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” (f.d.229-233).

La data de 21 septembrie 2015, Natalia Angheliuc a depus cerere cu privire la emiterea unei hotărâri suplimentare, invocând că prima instanță nu s-a pronunțat asupra pretenției cu privire la obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” de a-i elibera adeverința pentru privatizarea terenului pomicol cu nr. 179, aflat în Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” din com. Bălțata, r-nul Criuleni (Vol.II, f.d.3-5).

Prin hotărârea suplimentară din 20 octombrie 2015 a Judecătorei Criuleni s-a admis cererea depusă de către Natalia Angheliuc cu privire la emiterea unei hotărâri suplimentare și a fost obligată Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” să elibereze Nataliei Angheliuc adeverința pentru privatizarea terenului pomicol cu nr. 179, aflat în Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” din com. Bălțata, r-nul Criuleni (Vol.II, f.d.36-39).

Prin decizia din 11 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” și menținută hotărârea suplimentară din 20 octombrie 2015 a Judecătorei Criuleni (Vol. II, f.d.56-64).

Colegiul reține că din textul hotărârii suplimentare pronunțate la data de 20 octombrie 2015 a Judecătorei Criuleni, se profilează că instanța de judecată la obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” să elibereze Nataliei Angheliuc adeverința pentru privatizarea terenului pomicol cu nr. 179, aflat în Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” din com. Bălțata, r-nul Criuleni, a indicat doar temeiul de drept procesual-art.250 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, fără a se referi la norma de drept material ce confirmă temeinicia pretenției înaintate.

Tot aici, este de menționat că instanța de apel prin decizia din 11 februarie 2016, a omis de a se expune sub acest aspect, limitându-se la menținerea hotărârii primei instanțe, fără a face careva referiri la lipsa normei de drept material ce confirmă temeinicia pretenției înaintate în partea obligării Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” să elibereze Nataliei Angheliuc adeverința pentru privatizarea terenului pomicol cu nr. 179, aflat în Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” din com. Bălțata, r-nul Criuleni.

La acest capitol, Colegiul reiterează prevederile art. 373 alin. (4) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Mai mult, rezultând din prevederile art.241 alin.(5) Cod de procedură civilă, reiterate *supra*, în motivarea hotărârii se indică inclusiv și legile de care s-a călăuzit instanța, ceea ce presupune atât normele de drept procesual, cât și cele de drept material.

Prin urmare, Colegiul conchide că instanța de apel era obligată prin lege de a verifica legalitatea și temeinicia hotărârii suplimentare în speță rezultând din pretenția

reclamantei în raport cu normele de drept material aplicabile speței și dacă acestea au fost corect aplicate, după caz, și dacă au fost aplicate.

Mai mult, Colegiul remarcă că instanța ierarhic inferioară la adoptarea soluției pe caz, urma a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeinicii pretenției, rezultând cerința înaintată, circumstanțele pricinii constatate de instanța de judecată, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate, legile de care s-a călăuzit instanța, dar nicidecum să se limiteze la menținerea hotărârii primei instanțe.

Concomitent, Colegiul remarcă că din textul deciziei contestate nu se disting careva concluzii privind temeinicia sau netemeinicia, relevanța sau irelevanța argumentelor invocate de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” în cererea de apel.

În conformitate cu art. 390 alin. (2) Codul de procedură civilă, în cazul respingerii apelului, instanța de apel este obligată să indice în decizie motivele respingerii.

Din sensul normei de drept citate se deduce că în cazul respingerii apelului instanța de apel urmează să expună în decizie concluzia cu privire la toate argumentele invocate de apelant, să întemeieze motivele în legătură cu care argumentele apelantului din cererea de apel au fost recunoscute ca neîntemeiate.

Instanța de apel nu se va referi la simpla constatare a faptului netemeinicii apelului, deoarece în acest caz decizia apare ca nemotivată.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61.). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

În speță, Colegiul remarcă că reclamanta a solicitat obligarea Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” să elibereze Nataliei Angheliuc adeverința pentru privatizarea terenului pomicol cu nr. 179, aflat în Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” din com. Bălțata, r-nul Criuleni. Reprezentantul Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou”, în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel, a declarat că nu pot elibera adeverință, ci eliberează doar aviz ca membru al cooperativei, iar, în opinia sa, Natalia Angheliuc nu ar fi membru al Cooperativei.

Astfel, Colegiul precizează că atât în contextul legislației naționale, cât și internaționale, instanța de apel era obligată de a răspunde la acest aspect, ceea ce la caz a fost eludat.

Mai mult, instanța de apel, verificând temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe, urma a indica norma de drept material care obligă Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” sau acordă acesteia dreptul de a elibera careva avize sau acte pentru privatizarea unui bun, în condițiile când pârta menționează că nefiind o instituție de stat, nu este proprietara terenurilor de pământ.

Or, expunerea asupra pricinii sub aspectul temeiniciei pretenției doar prin prisma normei de drept procesual, nu duce decât la încălcarea dispozițiilor legale care obligă instanța de judecată de a indica normele de drept, inclusiv și materiale, de care s-a călăuzit instanța la adoptarea actului de dispoziție.

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărîre.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărîri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărîri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărîrea din 21 ianuarie 1999, cauza Lebedinski vs. Republica Moldova din 16 iunie 2015).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărîrea să fie motivată, justițiabilul avînd posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărîri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Motivarea hotărîrilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție, și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemoțivarea hotărîrii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Colegiul consideră irelevant argumentul recurentului privind adoptarea hotărîrii suplimentare din 20 octombrie 2015 în lipsa Nataliei Angheliuc, deoarece neprezența acesteia, în condițiile înștiințării legale, în conformitate cu art. 250 alin.(2) Cod de procedură civilă nu este un temei de casare a hotărîrii.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că instanțele ierarhic inferioare nu au indicat norma de drept material ce confirmă temeinicia pretenției înaintate, iar această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou” și a casa integral decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii civile la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează a adopta soluția la caz atît prin prisma argumentelor reclamantei, cît și a pîrîtului, rezultînd atît din pretenția înaintată, cît și din obiecțiile părții oponente în cererea de apel, probele prezentate și normele de drept material invocate în susținerea poziției fiecăruia. Caracterul peremptoriu a concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele pricinii și normele de drept material și procesual aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Cooperativa pomicolă „Sagaidacul Nou”.

Se casează integral decizia din 11 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Angheliuc împotriva Cooperativei pomicole „Sagaidacul Nou” cu privire la înlăturarea obstacolelor, obligarea recepționării taxelor de cotizare și a impozitului funciar și eliberării adeverinței pentru privatizarea terenului pomicol și repararea prejudiciului moral, cu remiterea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători:

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală